

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ШЛЮБНОГО ДОГОВОРУ

Куракіна Олена Сергіївна

Студентка 2-го курсу факультету соціології і права НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Бежвець А.М.

старший викладач кафедри адміністративного, фінансового і господарського права факультету соціології і права НТУУ «КПІ»

На жаль, багато українців досі не розуміють, що таке шлюбний договір. І часто у людей виникає думка, що його укладення є виявом недовіри подружжя одне одному. Та варто розуміти, що найсуттєвішою його перевагою є те, що за ним майнові права та обов'язки подружжя можуть визначатись по-іншому, ніж це пропонують загальні правила сімейного законодавства. Шлюбний договір є саме тим документом, який виступає як серйозна гарантія, що особи вбережуть себе від тривалих судових процесів та сварок у сім'ї з приводу майнових питань. За перше півріччя 2011 року в державі було укладено 83199 шлюбів та відбулося 25 868 розлучень [1]. І лише мізерний відсоток цих пар наперед потурбувались про розподіл свого майна і уклали шлюбні договори, адже на початку стосунків ніхто і думати про розлучення не хоче, сподіваючись на кохання до віку.

Щодо історії виникнення шлюбного договору, то існує цікавий факт, що в Давньому Римі та Греції чоловік і жінка, вступаючи у шлюб, оформляли угоду, в якій докладно описували свої майнові відносини. Та з приходом християнства і появою церковного «священного союзу», що регулювався лише церквою, інститут шлюбного договору зник. В Україні інститут шлюбного договору з'явився у 1992 році з унесенням доповнень до Кодексу про шлюб та сім'ю. Зараз основні відомості про нього визначені главою 10 Сімейного кодексу, який набув чинності 1 січня 2004 року. Потрібно розуміти, що шлюбний договір – це, перш за все, угода, що регулює майнові відносини між подружжям. За ті 20 років, що шлюбний договір існує в законодавстві нашої держави, він досі не набув значного поширення. Наприклад, у 2010 році нотаріуси засвідчили близького 1 тис. шлюбних договорів [2]. До речі, половина з них укладена в Києві. У деяких регіонах кількість таких договорів рахувалася одиницями. Так,

у Кіровоградській області укладено тільки 2 шлюбні договори, у Миколаївській області – лише 6, у Чернігівській та Івано-Франківській областях – по 8 договорів, у Рівненській та Черкаській областях – по 13 договорів.

Варто зазначити, що шлюбний договір має багато переваг. До них, в першу чергу, відноситься те, що він може встановити, який саме вид власності використовуватимуть у шлюбі щодо всього майна або його частини. Сторони домовляються про порядок поділу майна, і, як позує практика, найчастіше це стосується саме поділу майна після розлучення. Тому, ще одна з його переваг - те, що, не зважаючи як змінились відносини осіб після розлучення, – їхня домовленість чітко зафіксована в документах, тому їм гарантовано право розділити своє майно саме так, як вони це зазначили при укладенні шлюбного договору. Також можуть регулюватися права на проживання у квартирі чи будинку у разі розірвання шлюбу. Ще однією з переваг є його обов'язкова умова, що положення у договорі не повинні ставити одного з подружжя у дуже невігідне матеріальне становище чи зменшувати обсягу прав дитини. До того ж шлюбний договір може визначити право на утримання, тобто сторони мають можливість домовитись про надання утримання одному з подружжя на умовах, що будуть визначені таким договором. Також однією з переваг є те, що сторони можуть домовитись про порядок користування житлом. Особливо це стосується тих випадків, коли один з подружжя вселяється в житлове приміщення іншого. В такій ситуації вони можуть домовитись про звільнення, у разі розлучення, житлового приміщення тим, хто вселився в нього. Можна зазначити у договорі, яким чином це буде відбуватись, тобто з виплатою грошової компенсації чи без неї.

Для осіб, які вже уклали шлюбний договір, існує важлива норма, яка полягає у тому, що у випадку, коли один з подружжя багатиме змінити певні положення у договорі, він не матиме такої можливості, адже законодавство не допускає односторонню зміну умов. Така зміна можлива лише за рішенням суду і при обов'язковій вимозі, що цього вимагатимуть інтереси цієї особи, інтереси дітей, що мають істотне значення. У інших випадках зміна може відбуватись лише при волевиявленні обох осіб. Схожа ситуація і з відмовою від

договору - односторонньо вона не може буде здійснена, а лише коли цього бажають обидва з подружжя. Також шлюбний договір може бути розірваний, але лише за рішенням суду і з підстав, що мають істотне значення.

Варто відмітити, що договір вступає в дію з моменту укладання шлюбу, та його дозволяється укласти вже і у подружньому житті. В цьому випадку він набирає чинності у день його нотаріального посвідчення. Також дозволяється внесення змін, для цього необхідно укласти відповідний договір, що буде підлягати нотаріальному посвідченню. У статті 94 Сімейного кодексу України чітко сформульована вимога, що шлюбний договір має укладатись у письмовій формі і бути нотаріально засвідченим. Також передбачений випадок, коли шлюбний договір хоче укласти неповнолітня особа. Визначено, що їй потрібна письмова згода її батьків або піклувальника, і ця згода обов'язково має бути засвідчена нотаріусом.

Ідеальних сімей не існує, та от переживати всі труднощі разом, намагаючись створити міцний та цілісний союз, чи все ж відмовитись від цього і відійти в сторону - вирішувати кожному особисто. Щодня мільйони людей шукають вирішення свої певних проблем, та не створювати ці проблеми – цілковита майстерність. Тому все ж нам варто знати, що існує закон, який створений для захисту кожного члена сім'ї, адже коли від безмежного кохання залишились лише спогади, і подружжя доходить до тієї межі, коли жити як повноцінна сім'я вони вже не можуть і не хочуть, то в такий момент шлюбний договір виступає якраз головним регулятором їхніх майнових відносин.

Список використаних джерел

1. Газета центральних органів виконавчої влади України «Урядовий кур'єр» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ukurier.gov.ua/uk/articles/chi-poshirenij-v-ukrayini-shlyubnij-dogovir/p/>
2. Відомості.ua [Електронний ресурс].-Режим доступу: <http://vidomosti-ua.com/newspaper/22607>